

چاپ دوباره «روضه»

یکی از مهم‌ترین مقاتل عاشورا، کتاب «روضه‌الشهدا» نوشته ملاحسین واعظ کاشفی است که به گمان برخی نخستین مقتل نگاشته شده به زبان فارسی است که محمد حقی با رجوع به منابع دست‌اول، فرارزهای تاریخی صحیح این کتاب را مستندسازی و در قالب کتاب «روضه» منتشر کرده است. حالا در آستانه ماه محرم، چاپ چهارم کتاب روضه از سوی انتشارات کتابستان معرفت وارد بازار نشر شده است. / فارس

انتشار ۴ کتاب از «داستان‌های زندگی»

چهار کتاب از مجموعه «داستان‌های زندگی» راهی بازار کتاب شده است. کتاب‌های «آلبرت انیشتین» نوشته ویل مارا با ترجمه شهاب‌الدین عباسی، «فلورانس نایتینگل» نوشته کیئتسون جازینکا با ترجمه سحر حدیقه، «کاترین جانسون» نوشته ابونی جیو ویلکینز با ترجمه آزاده اتحاد و «مارتین لوتر کینگ» نوشته لوری کاکهون با ترجمه نازنین نیکوسرشت، هر یک در ۱۲۸ صفحه و با قیمت ۲۰ هزار تومان در نشر خرز منتشر شده‌اند. / ایسنا

نگاهی انداخته‌ایم به مجموعه خاطرات اسرای ایرانی که روزهای سختی را در اردوگاه‌های عراق گذرانده‌اند؛ اسرایی که سزاوار عنوان آزاده‌اند

بسی گنج داشتیم در این سال سی

ادامه از صفحه ۹

بین مکتوبات مرتبط با اسرا، تعداد کتاب‌هایی که طی آنها روایت اسرا به دست کسی دیگر نوشته‌شده بیشتر است. بدیهی هم به نظر می‌رسد؛ به‌هرحال، همه اسرا با این‌که سینه‌ای پر از روایت‌های ناپ دارند، لزوما دست به قلم نیستند و لازم است که نویسند‌ه‌ای امین و کاربلد، این

دیگرانوشته‌ها

کتیبه‌ای بر آسمان

خاطرات خلیبان اکبر صیادبورانی

به‌روایت میرعمادالدین فیاضی

وقتی با هر آزاده ایرانی در مورد اسارت و خاطراتش صحبت می‌کنیم، محال است از خلاقیت‌ها و ابتکارات خودش و دیگر اسرا در طول اسارت سخن نگوید. همچنین خلاقیت‌ها و ابتکارات بخشی از محتوای کتاب‌هایی است که در مورد خاطرات اسرای ایرانی در اردوگاه‌های بعضی‌ها تاکنون منتشر شده‌است. خلاقیت ویژگی بارز هر انسان است، ولی این ویژگی در شرایط حاد و مشکل بیشتر شکوفامی‌شود. اسرای ایرانی در سال‌های طولانی اسارت به‌خاطر مقابله با شرایط سخت اردوگاه، با خلاقیت و استفاده حداکثری از حداقل امکانات توانستند وسایل مورد نیاز خودشان را بسازند. این خلاقیت‌ها از ساختن ابزار لازم ابتدایی همچون سوزن تا ساخت باطری برای رادیو با استفاده از پوست انار بود. آنها از دور ریختنی‌های نگهبانان عراقی نیز ابزارهایی را ساخته و یا در ساخت برخی وسایل مثل تهیه رنگ استفاده می‌کردند. با استفاده از هنر خلاقیت بود که اسرای ایرانی توانستند در برابر سهمگین‌ترین شکنجه‌های روحی و روانی دشمن بعضی مقاومت کنند. اگر می‌خواهید از انواع و اقسام این خلاقیت‌ها آگاه شوید، کتاب خاطرات خلیبان جت جنگی، اکبر صیادبورانی بهترین نمونه است. این کتاب به‌خوبی نشان می‌دهد که او در سال‌های طولانی اسارت با استفاده از هنر، خلاقیت، شجاعت و ایثار مرجعی برای تخفیف آلام خود و دیگر اسرا و کمک به هم‌نوعان خودش بوده‌است.

سال‌نکرت

خاطرات سیدحسین سالاری

به‌روایت مصطفی زمانی‌فر

حتی همین اسمش هم ما را یاد خشونت صدام می‌اندازد؛ شهری که او در آن زاده شد و سرآخر همان‌جا از مخفیگاهش بیرون کشیده و به چوبه دار سپرده شد. نکرت را می‌گوییم. کتابی هم که نام این شهر بر جلد آن نشسته، مربوط است به خاطرات سیدحسین سالاری، اسیر ایرانی اردوگاه «نکرت۱». یک ماه دیگر، یعنی ۲۶ شهریور می‌شود دقیقا ۳۰ سال که او آزاد شده‌است. می‌دانید اسرایی که در اردوگاه‌های رژیم بعضی عراق حضور داشتند، دو دسته بودند؛ یک گروه کسانی بودند که نام آنها در لیست «صلیب سرخ» ثبت شده‌بود و گروه دیگر نیز اسرایی بودند که اصلا هویت آنها شناخته شده نبود و در اردوگاه‌ها گریه حضور داشتند اما در عین حال مفقود بودند. سیدحسین سالاری یکی از این اسراست که هیچ نام و نشانی از او در فهرست اسرا نبود و سخت‌ترین شکنجه‌ها را طی هفت سال در زندان‌های مخوف رژیم بعضی تحمل کرد. مصطفی زمانی‌فر برای ضبط خاطرات سالاری، ۱۳ جلسه دوساعته وقت گذاشته‌است. خواندن خاطرات سالاری که چند سالی با پای آسیب‌دیده در آن اردوگاه شکنجه شده، در عین حال که بسیار دردناک است، ما را با یکی از واقعی‌ترین و بدون واسطه‌ترین روایت‌های اسرا مواجه می‌کند.

خداحافظ آقای رئیس

خاطرات علی‌علی دوست

به‌اهتمام سهیلا عبدالحسینی

پیش از این‌که از این کتاب بگوییم، اجازه بدهید درباره موسسه‌ای که آن را منتشر کرده، بگوییم؛ موسسه فرهنگی پیام آزادگان. این موسسه

رمان

هر چقدر از فقر ادبیات داستانی در رابطه با پرداختن به قصه‌های اسرا بگوییم کم گفته‌ایم. آنقدر وجوه دراماتیک خاطرات و نامه‌های اسرا غنی است که هیچ معلوم نیست نویسنده‌های ادبیات داستانی چرا کمتر سراغی ازشان می‌گیرند. حالا ۳۰ سال از آن خاطرات فاصله گرفته‌ایم و بهترین موقع برای پرداخت بدون حشو و زواید و اغراق‌های مرسوم است.

مردی که پروانه شد

نویسنده: مجید پورولی کشتری

مردی که پروانه شد. قصه عیاد است؛ آزاده‌ای که در جنگ اسیر عراقی‌ها شد. نویسنده در این کتاب داستان زندگی خصوصی عیاد و همسرش تارا و حضورش در جنگ و اسارتش به دست عراقی‌ها را تعریف می‌کند. محور کتاب هم دنیای فکری عیاد است و درونیات و ایده‌های آل این آزاده را به تصویر می‌کشد. داستان از زبان فردی روایت می‌شود که با عیاد آشنا شده و کم‌کم تحت تاثیر زندگی و شخصیت او قرار می‌گیرد.

برخورد

نویسنده: محمود اکبرزاده

بنزگاه درخشانی دارد آغاز این رمان؛ کار اکبرزاده با رویارویی یک اسیر ایرانی با افسر یعنی در حین اسارت در اردوگاه رمادیه عراق آغاز می‌شود. درون مایه رمان «برخورد» اسارت است و زندگی و روحیات دو شخصیت حاضر در آن را می‌کاود. صابر، اسیری مجروح در اردوگاه رمادیه مقابل جاسم، افسر بازجوی عراقی قرار می‌گیرد؛ افسری که با صابر خاطراتی قبل از زمان جنگ دارد. برخورد این دو شخصیت متضاد عدم تعادل ساختار رمان را شکل می‌دهد و در ادامه، روحیات آن دوبرای خواننده بر ملا می‌شود.

خودنوشت‌ها

۶۴۱۰

خاطرات خودنوشت سرتیپ حسین

لشکری

از کتاب‌های برگزیده‌است. اتفاقا در همین بخش خاطرات خودنوشت، نهمین دوره انتخاب کتاب سال دفاع مقدس بود که از حسین لشکری به خاطر این کتاب تقدیر شد و جایزه رتبه نخست گروه خاطرات خودنوشت به او تعلق گرفت. رو و پشت جلد کتاب از نظر طراحی و انتخاب رنگ و متنی که درباره کتاب آورده شده، می‌توانست جاذبه بیشتری را ایجاد کند، اما این گرافیک نه چندان چشم‌نواز ناامیدتان نکند؛ باید کتاب را باز کنید و به دنیای درونش بروید. لشکری حدود ۱۸ سال اسیر بوده که ۶۴۱۰ روز می‌شود و همین عدد نام کتاب شده‌است. در جلسه رونمایی این کتاب عنوان شده‌بود گزیده‌ای از خاطرات منتشر شده‌است. اما واقعا چرا خاطرات یکی از مهم‌ترین خلیبان‌های دوران دفاع هشت ساله به عنوان سندی از دوره جنگ تحمیلی، کامل منتشر نشده‌است. شاید به‌خاطر امنیتی بودن خاطرات چنین مقامی. به‌ویژه اگر بدانیم ناشر کتاب، سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش بوده‌است. بعد از مقدمه، صفحه‌ای با عنوان زندگینامه باز شده و در پی آن فقط عنوان‌های «آنچه بر من گذشت»، «حمله سراسری عراق»، «اجازه بدهید دعا کنم»، «زندان ابوغریب»، «اعتصاب غذا» و «هدف مأموریت» در دل متن خواننده را تا پایان متن کتاب (ص ۱۹۶) و قبل از دو صفحه تصویر سند و شش صفحه تصاویر صاحب خاطرات، در مطالعه یاری می‌کند.

آن بیست‌وسه نفر

خاطرات خودنوشت

احمد یوسف‌زاده

به همان اندازه که ۲۳ نوجوان عملیات بیت‌المقدس شاید مشهورترین اسرای ایرانی دوره جنگ هستند، کتابی که درباره آنها نوشته‌ایم. این نوشته‌ها مقتدم اند، زیرا فرصتی می‌دهند که خود را در آینده گذشته و باورهایمان از نو ببینیم و بدانیم چه‌ها از دست داده یا به دست آورده‌ایم.

برعکس

و حالا بازجوی اسرای عراقی در ایران

پوتین قرمزها

خاطرات مرتضی بشیری

به‌روایت فاطمه بهبودی

حالا از سوی دیگر به ماجرا نگاه کنیم. کتاب‌هایی که در این صفحه معرفی کردیم، به خاطرات اسرای ایرانی در اردوگاه‌های عراق می‌پرداختند، حالا ببینیم اسرای عراقی در ایران چه می‌کردند. کتابی که می‌خواهیم درباره‌اش بنویسم البته از زبان بازجو و مدیرمسئول جنگ روانی قرارگاه خاتم الانبیا نقل شده‌است. خاطرات مرتضی بشیری را فاطمه بهبودی روایت کرده‌است. از جذابیت‌های خاطرات بشیری، روایت جلسات بازجویی از نیروهای عراقی است که گاه در خلال این خاطرات، مطالب خواندنی از اتفاقات تاریخی نقل می‌شود که فجایع رخ داده در جنگ تحمیلی را بیشتر نمایان می‌کند. از جمله این موارد، بخشی است که به بازجویی از محمدرضا جعفرعباس الجشععی، سرهنگ دوم نیروی مخصوص، فرمانده تیپ کماندویی سپاه هفتم و حضور او در ام‌الرصاص اختصاص دارد. «پوتین قرمزها» در ۳۶ فصل به انضمام عکس‌ها و اسناد تدوین شده‌است. بهبودی در این خاطرات ابتدا مخاطب را با اهمیت خاطرات راوی آشنا می‌کند. او در فصل‌های نخست، بخشی از بازجویی‌های انجام‌شده را ثبت می‌کند و پس از آن، به زندگی فردی راوی و چگونگی ورود او به جبهه و نقش او در جنگ می‌پردازد.

نامه‌های جنگ

۱۰۰۰۰۰۰۰۰

در خلال گزارش هم نوشتیم که همه اسرای دوران جنگ، برای خانواده‌های‌شان نامه می‌نوشتند و آن‌طور که پیداست تعداد این نامه بیش از ۱۰ میلیون بوده‌است. همین نامه‌ها، خود به عنوان بخشی عظیم از ادبیات اردوگاهی ما را شامل می‌شود. این نامه‌ها را به یک اعتبار به سرلوحه‌دار و بدون سرلوحه می‌توانیم تقسیم کنیم و به اعتباری دیگر می‌توانیم به این دسته‌بندی قائل باشیم؛

نامه‌های الگو: بیشتر نامه‌هایی که

اسرای ما می‌نوشتند در قالب نامه‌های الگویی می‌گنجد؛ از همدیگر الهام می‌گیرند و کلیشه می‌کنند که این نامه‌ها نیز به چند دسته شخصی، دوستانه، سیاسی و وصیت‌نامه قابل تقسیم است. نامه‌های کلیشه‌ای خود به دسته کلیشه‌ای آغازی، متن و پایانی تقسیم‌می‌شود.

منحصر بفرد: این نامه‌ها متن‌هایی به لحاظ ادبی قابل اعتنا دارند. اغلب خطاب به رجال سیاسی نوشته شده‌اند و سهم زنان اسیر در نوشتن این نامه‌ها بسیار بیشتر از مردان بوده‌است.